Łódź, 14 | III 1910 r.

№ 59.

Rok XIII.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, illustrowany

Poniedziałek, dnia 14 marca 1910 roku.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pon. św. Matyldy Kr.
Wt. św. Klemensa Hofb.
Śr. św. Abrahama
Czw. św. Józefa z Ar.
Piąt. św. Gabryela Arch.
Sob. św. Józefa Obl.
Niedz. św. Wolframa B.

Wschód sł.: godz. 6 m. 21
Zachód sł.: godz. 5 m. 59
Dług. dnia godz. 11 m. 38

Cena prenumeraty:
W ŁODZI:
Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ — „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedyńczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:
Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcya
w Łodzi,
ul. Przejazd № 8.
Nr. telefonu 593.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane" na 1-szej stronicy 50 kop. za wiersz. **Zwyczajne ogłoszenia** za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honoraryum Redakcya uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

We wtorek, dnia 15 marca 1910 r. w **Teatrze Polskim** przy ul. Cegielnianej dany będzie 733—1

na rzecz funduszu **budowy kościoła Św. Stanisława Kostki** — Komedya w 5-ciu aktach Aleksandra Fredro.

„Wielki człowiek do małych interesów".

Początek o g. 8 m. 15 wiecz. — Bilety wcześniej nabywać można w cukierni A. Roszkowskiego, a w dzień przedstawienia od g. 5-ej w kasie teatru.

711

WYSTAWA OBRAZÓW „TRZECH"

ULICA Św. ANDRZEJA № 7.

Otwarta od 10-ej do 10-ej. Czysty dochód na cele dobroczynne.

ZNAMIENNE OBJAWY.

Ostatnie dni zeszłego tygodnia przyniosły nam znamienne objawy w dziedzinie polityki międzynarodowej, zwłaszcza zaś w najbliżej obchodzących nas stosunkach austro-rosyjskich.

Do tej pory uchodziło za rzecz pewną, że wielkie manewry cesarskie odbędą się w roku bieżącym na Węgrzech południowych.

Tymczasem «Neues Wiener Tageblatt», mający wyborne stosunki z ministeryum wojny, przyniósł wiadomość o przełożeniu teatru manewrów z Węgier południowych do Galicyi środkowej. Ta zmiana mówi bardzo wiele. Oświetla ona położenie międzynarodowe w sposób nader jaskrawy. Mówi wyraźnie, jak się zapatrują sfery decydujące monarchii Habsburskiej na fazę najnowszą polityki rosyjskiej, na fazę, której wykładnikami zewnętrznymi są wizyty króla Ferdynanda i króla Piotra w Petersburgu. Oczywista, za parę dni ukaże się niewątpliwie komentarz oficyalny, który będzie się starał nadać owemu przeniesieniu pola manewrów z Węgier południowych nad granicę rosyjską znaczenie jaknajniewinniejsze. Ten komunikat będzie miał przecież wartość wszystkich komentarzy dyplomatycznych i półdyplomatycznych, starających się osłonić prawdziwy stan rzeczy oraz zamiary istotne aż do ostatecznej decyzyi.

Naprawdę to przeniesienie teatru wielkich manewrów mówi, że sfery decydujące monarchii, zdając sobie sprawę z grozy położenia, energicznie robią przygotowania do użycia ostatecznego argumentu w polityce zagranicznej. Tym argumentem jest armia. Nie znaczy to, naturalnie, by wojna była nie do uniknienia, atoli poucza, że sfery decydujące uważają obecne stosunki austro-rosyjskie za naprężone.

Do prowadzenia wojny trzeba pieniędzy. Gdy się mówi o pogotowiu wojennem, ma się zawsze na myśli nietylko nagromadzenie wojsk, broni, amunicyi, lecz także zebranie odpowiedniej gotówki. I oto pojawiła się wiadomość, że austryacki minister skarbu wniósł do Izby poselskiej przedłożenie żądające upoważnienia na zaciągnięcie pożyczki 182,000,000 koron.

Minister skarbu uzasadnia owo żądanie potrzebą wzmocnienia zapasów kasowych, z których na jesieni 1908 roku i na wiosnę 1909 roku wyjęto znaczne sumy celem opędzenia wydatków, spowodowanych zbrojeniami.

W lutym 1909 roku minister skarbu na podstawie dawniejszych upoważnień kredytowych puścił w obieg bony skarbowe na sumę 220,000,000 koron.

W styczniu roku bieżącego ministeryum skarbu zaciągnęło pożyczkę 138,000,000 koron. Obecne żądanie wynosi, jak wyżej zaznaczono, 182 miliony koron. Razem daje to sumę 540,000,000 koron, czyli z górą pół miliarda w przeciągu jednego roku. Trzeba pamiętać, iż mowa tutaj wyłącznie o skarbie austryackim. W wydatkach na armię skarb austryacki pokrywa około dwóch trzecich zobowiązań. Z górą tedy 300 milionów musiał albo musi dostarczyć skarb węgierski. Wiemy, że już gabinet dr. Wekerlego zabiegał o zaciągnięcie półmiliardowej pożyczki.

Wszystkie te cyfry dają mniej więcej dokładne pojęcie o zapasach wojennych, które Austro-Węgry nagromadziły podczas kampanii dyplomatycznej o aneksyę Bośnii i gromadziły jeszcze potem, ponieważ poczynionych zamówień nie można było ani zaraz wykonać, ani odwołać. Pożyczka, której teraz żąda minister skarbu celem wzmocnienia zapasów kasowych, niewątpliwie zostanie w kasach. Będzie więc tworzyła niezbędną rezerwę na pierwsze potrzeby w razie, gdyby horyzont międzynarodowy miał się tak zachmurzyć, jak się to stało na jesieni 1908 roku.

I w tym wypadku, jak poprzednio odnośnie do urządzenia manewrów tegorocznych w Galicyi środkowej, usłyszymy z ust przedstawicieli rządu w parlamencie zapewnienia pokojowe. Nie może być inaczej. Do obowiązków rządu należy nawet, gdyby państwo w głębi ducha miało intencyę rozpoczęcia wojny zaczepnej, przedstawianie całej polityki zagranicznej państwa w świetle możliwie najbardziej pokojowem.

Izba poselska parlamentu austryackiego niewątpliwie uchwali żądaną pożyczkę, jakkolwiek nie obejdzie się bez żywej dyskusyi politycznej na temat potrzeby i uprawnienia tej pożyczki.

Przytułek noclegowy.

Przytułek noclegowy przy ulicy Cmentarnej, który w ubiegłym roku dał biednym 26,923 noclegi za opłatą i 443 bezpłatne, czyli ogółem 27,366 noclegów, który wydał biednym, nocującym w przytułku, chleba za 477 rb. 8 kop., cukru i herbaty za 246 rb. 12 kop., za naftę zapłacił 44 rb. 80 kop., na dorożki dla odwiezienia chorych do szpitala 3 rb. 25 kop., tak słabo jest popierany przez publiczność, że z ofiar otrzymał zaledwie 10 rb. 23 kop. przez cały rok!

Lokal przy ul. Cmentarnej jest mały: oddział męski, składający się z trzech sal, może pomieścić zaledwie 70 osób, a oddział żeński, złożony z dwóch pokojów na górze, może pomieścić 24 osoby; tymczasem w porze chłodniejszej, w grudniu, styczniu i lutym, liczba nocujących dochodzi do 110 osób w jedną noc, a oprócz tego wielu biedakom odmówiono przyjęcia na nocleg dla braku miejsca.

Zachodzi więc konieczność otworzenia filii w jesieni r. b. w okolicy Wodnego Rynku lub Rynku Geyera, albo — jeżeli fundusze pozwolą — zbudowania domu, co pozwoliłoby zwiększyć liczbę miejsc dla nocujących, oraz zaprowadzić jeszcze oddział dla małoletnich i oddział dla przejezdnych.

Komitet nosi się z takimi zamiarami. Ale czy litościwi łodzianie i łodzianki zechcą poprzeć jego usiłowania?

S. M.

Towarzystwo opieki nad dziećmi.

(Artykulik nadesłany).

Miasto nasze posiada niewiele instytucyi równie pożytecznych, jak Towarzystwo opieki nad dziećmi, lecz żadna chyba z nich nie jest tak po macoszemu traktowana przez społeczeństwo. Towarzystwo opieki nad dziećmi, przytulając bezdomną dziatwę, spełnia zarówno obowiązek chrześcijański, wypływający z wniosłego nakazu miłości bliźniego, jak i obowiązek względem społeczeństwa i kraju, któremu przysporzy dobrych obywateli. Jest to praca płodna w następstwa. Towarzystwo opieki nad dziećmi w Łodzi w ciągu kilkoletniego istnienia otworzyło i utrzymuje przy-

tułek oraz ochronę dla dzieci. Niewiele to jeszcze, lecz w każdym razie przeszło 100 dzieci zostało wyratowanych z otchłani nędzy i zepsucia. Brak środków nie pozwala Towarzystwu na rozwinięcie szerszej działalności i z prawdziwym bólem zmuszone ono odpowiadać odmownie na liczne prośby o przyjęcie dzieci do przytułku. Budżet wydatków Towarzystwa wynosi kilkanaście tysięcy rubli, na co składają się wnioski członkowskie, ofiary i inne dochody niestałe. Utrzymanie przytułku pociąga za sobą znaczne koszty, z których najważniejszy — opłata komornego, za lokal, gdzie mieści się przytułek, przy ulicy Milsza № 16.

Zarząd Towarzystwa opieki nad dziećmi, wychodząc z tego słusznego założenia, że byt instytucyi dopóty nie zostanie utrwalony, dopóki nie będzie ona posiadać własnej siedziby — na jednem z ostatnich swych posiedzeń postanowił rozpocząć akcyę, zmierzającą do nabycia nieruchomości.

Łódź już nieraz dawała dowody swej ofiarności na cele użyteczności publicznej, niech złoży więc jeszcze jeden, pamiętając o wzniosłej zasadzie „res sacra miser". Licząc na to, utworzył się komitet budowy siedziby dla biednej dziatwy z panią Gustawową Geyerową na czele.

Ofiary na budowę tej siedziby przyjmują pp.: Gustawowa Geyerowa, ulica Piotrkowska № 278; redakcye pism i Bank kupiecki, ul. Piotrkowska № 74.

Przepisy o egzaminach przejściowych.

Ministeryum oświaty zatwierdziło następujące przepisy o egzaminach przejściowych w męskich i żeńskich gimnazyach, progimnazyach i szkołach realnych:

1) Przejście z klasy do klasy uczących się w gimnazyach, progimnazyach i szkołach realnych odbywa się na mocy: a) postępów w ciągu roku szkolnego; b) specyalnych egzaminów.

2) Promocyę do klasy następnej otrzymują jedynie ci wychowańcy, którzy wykazali nie mniej niż dostateczną (stopień 3) znajomość przechodzonego kursu.

3) Egzaminy odbywają się podług programu, wypracowanego przez radę pedagogiczną zgodnie ze wskazówkami ministeryum oświaty.

4) Egzaminy obowiązkowo odbywają się w klasach specyalnie wskazanych przez prawidła z przedmiotów, wskazanych przez ministeryum.

5) Egzaminom podlegają wszyscy uczniowie danej klasy z wyjątkiem tych, którzy na skutek decyzyi rady pedagogicznej pozostawieni są w tej samej klasie na drugi rok z powodu niedostatecznych postępów.

6) Ci z uczących się, którzy dopuszczeni są do egzaminów, mając jednak jeden lub więcej stopni niedostatecznych, podlegają egzaminowi z tych przedmiotów po wakacyach.

7) Uczniowie (uczenice) otrzymujący na egzaminach stopień niedostateczny, składają z tegoż przedmiotu egzamin powtórny po wakacyach.

8) Uczący się, którzy wskutek choroby lub innych przyczyn wyjątkowych nie mogli przystąpić do egzaminów w oznaczonym czasie, mogą składać je po wakacyach.

9) Rada pedagogiczna udziela nagród i odznaczeń zgodnie z istniejącemi prawidłami na zasadzie stopni rocznych i egzaminacyjnych.

10) Egzaminy odbywają się w ciągu trzech ostatnich tygodni roku szkolnego, zaczynając od 15 maja i jednego tygodnia przed rozpoczęciem się nowego roku szkolnego.

Uroczystości Chopinowskie.

Koncert „Lutni".

Naszemu Towarzystwu „Lutnia" czyniono zarzuty, że od lat kilku zamieniło się w klub, że w murach, w których dawniej pieśń brzmiała, dając duszy wzniosłą uciechę, dziś zielone stoliki, bilardy itp. rozbudzają tylko niepotrzebne namiętności.

Kto wie, czy „Lutnia" nie zeszłaby prawie zupełnie na tę drogę, oddalając się coraz bardziej od swych przeszłych ideałów tak, jak niektóre inne Towarzystwa u nas w kraju, gdyby nie jej artystyczny kierownik, p. Alojzy Dworzaczek, który czuwa nad utrzymaniem właściwego jej poziomu artystycznego.

Mieliśmy właśnie objaw tej żywotności artystycznej „Lutni" w zeszłą sobotę. W lokalu jej odbył się koncert ku czci Fryderyka Chopina, ze współudziałem artystów miejscowych i sprowadzonych z Warszawy.

Koncert rozpoczęła kantata dyrektora Dworzaczka «Chopinowi cześć», do słów Wł. Ratyńskiego. Jest to typowy utwór okolicznościowy, utrzymany w tempie wolnego poloneza, napisany na głosy męzkie z fortepianem umiejętnie i z talentem.

Chór męzki „Lutni" odśpiewał kantatę z zapałem, solo tenorowe i barytonowe ładnie wykonali pp. W. Stępowski i L. Jezierski, przy wybornym akompaniamencie p. A. Michalowskiego.

Następnie zasiadł do fortepianu wybitny pianista, p. Henryk Melcer, i wykonał sonatę B-mol Chopina ze słynnym marszem pogrzebowym, dodając nad program pełną idealnej subtelności i spokoju „Berceuse".

Melcer jest świetnym technikiem muzycznym i umie subtelnie cieniować wykonywaną kompozycyę; to też na program koncertu dał te właśnie utwory Chopina, w których własne zalety wykonawcze mogły wyjść na plan pierwszy. Dlatego Melcer unika grania utworów bardziej uczuciowych, które jednak stanowią tak ważną cechę twórczości mistrza. Tak samo w drugiej części koncertu artysta wykonał dwa preludya: Des-dur (nie As-dur, jak mylnie w programie wydrukowano) i B mol. oraz poloneza A-dur. Zwłaszcza w tym ostatnim utworze Melcer olśniewał brawurą i porywał polotem.

Drugim wybitnym solistą był skrzypek, Paweł Kochański. Ten śpiewał rzewnie na swych skrzypcach i chwytał za serce.

Kochański wykonał dwa nokturny Chopina D-dur i Es-dur, dodając nad program wdzięczną «humoreskę»—Dworzaka, a w drugiej części «melodyę»—Paderewskiego, «mazurek»—Chopina, którego musiał powtarzać i poloneza D-dur—Wieniawskiego, z tej racyi, że więcej utworów Chopina ułożonych artystycznie na skrzypce trudno znaleźć.

Ciesząc się olbrzymiem powodzeniem, młodociany wirtuoz odegrał jeszcze «mazura» — Wieniawskiego i «menueta» — Mozarta.

Jako siła artystyczna miejscowa występowała śpiewaczka pani Anna Garlińska, obdarzona pięknym i silnym głosem sopranowym, czystym i jednolitym w skali. Pani Garlińska odśpiewała utwory Chopina «Czyjaż wina», «Śliczny chłopiec», mazurek i w drugiej części popularny nokturn E-dur niezbyt udatnie przerobiony z towarzyszeniem wiolonczeli, na której grał p. Henryk Goebel.

Chór męski „Lutni" w świetnym zespole odśpiewał pieśni Chopina: «Sen», «Dwojaki koniec», «Marzenie» i «Hulankę».

Koncert był prawdziwie piękny. Licznie zgromadzona publiczność dziękowała wykonawcom rzęsistemi oklaskami.

Muszę jednak zaznaczyć, że na koncercie poświęconym czci Chopina, w setną rocznicę urodzin mistrza, brakło żywego słowa, przypomnienia o jego życiu i twórczości, o czem należało publiczność uświadomić za pomocą odczytu, jak uczyniła to Filharmonia warszawska i inne instytucye, składające hołd Chopinowi.

Dla ścisłości dodam, że na koncert udzieliła fortepianu fabryki Seilera firma J. Grzegorzewskiego w Łodzi. Piękny i potężny instrument brzmiał doskonale.

Tadeusz Joteyko.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Długomira. Jutro Ojcosława.

TEATR POLSKI. (Cegielniana 63). Jutro „Wielki człowiek do małych interesów", komedya Al. Fredry, na rzecz funduszu budowy kościoła św. Stanisława Kostki. Początek o godzinie 8 minut 15 wieczorem.

ZEBRANIE. Dziś (w lokalu, Dzielna 52) o godz. 8 i pół wieczorem), zebranie komitetu Tow. opieki nad dziećmi.

KONCERT. Dziś (w teatrze Wielkim, Konstantynowska 16) koncert warszawskiej orkiestry symfonicznej pod dyr. Grzegorza Fitelberga, z udziałem Józefa Ozimińskiego (skrzypce) i Eli Kochańskiego (wiolonczela). Początek o godz. 8 i pół wieczorem.

WYSTAWY. Dziś i codziennie „Wystawa sztuk pięknych" (Mikołajewska 40). Otwarta od godz 10 rano do 10 wiecz.

— Dziś i codziennie wystawa obrazów i sztuki stosowanej do zdobnictwa (Andrzeja 7).

KRONIKA.

(a) **Z Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi.** Na ostatniem posiedzeniu połączonych władz Towarzystwa Kredytowego miejskiego rozpatrywane były między innemi przedmioty, mające wejść dodatkowo na porządek dzienny, przypadającego w dniu 12 kwietnia r. b. zwyczajnego zebrania ogólnego członków Towarzystwa.

Zarząd straży ogniowej ochotniczej w Łodzi zwyczajem lat poprzednich wystąpił z podaniem o przyznanie zasiłku na jej utrzymanie w zwiększonej ilości rb. 7,000, uwolnienie od 6,000 rb., składanych przez Towarzystwa asekuracyjne do kasy Towarzystwa Kredytowego, zamiast dotychczasowych 4,000 rb., motywując prośbę brakiem funduszów na utrzymanie tej wielce pożytecznej dla miasta instytucyi.

Władze Towarzystwa Kredytowego, uznając zasadność motywów, podanych przez zarząd straży ogniowej i z uwagi na skąpy napływ składek ze strony mniej zamożnych obywateli, postanowiły podanie straży ogniowej przedstawić do decyzyi ogólnego zebrania.

Również wniosek 24-ech stowarzyszonych co do przyznania składki jednorazowej na budowę kościoła katolickiego pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w ilości rb. 5,000 ma być przedstawiony do decyzyi zebrania ogólnego.

Na temże posiedzeniu władze Towarzystwa Kredytowego miejskiego, opierając się na uchwale ogólnego zebrania z roku 1905-go, rozpoznawały kwestyę zmniejszenia stowarzyszonym opłaty na administracyę do $^1/_4$ części obecnie pobieranych opłat.

Po szczegółowem rozważeniu tego przedmiotu władze Tow. przyszły do przekonania, że grosz administracyjny może być zmniejszony ogółem prawie o 30,000 rubli.

Uchwała ta nie podlega już zatwierdzeniu ogólnego zebrania.

(h) **Nie doszło do skutku** zapowiedziane na wczoraj ogólne zebranie członków łódzkiego rzemieślniczego Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowego, z powodu przybycia niedostatecznej liczby członków.

Zebranie odbędzie się w drugim terminie, d. 20 b. m., i będzie prawomocne bez względu na liczbę członków.

(x) **Zjazd.** Zarząd Stowarzyszenia wzajemnej Pomocy pracowników przemysłowo-handlowych, otrzymał już od komisyi, organizującej w dniach 3, 4 i 5 kwietnia r. b. 1-y Zjazd pracowników handlowych i przemysłowych Królestwa Polskiego karty wstępu na Zjazd, które sprzedawane będą pp. członkom stowarzyszenia, pragnącym uczestniczyć w Zjeździe, po rb. 2 w lokalu własnym.

Wiadomości o programie Zjazdu, warunkach uczestnictwa oraz o szczegółowych przepisach porządkowych Zjazdu ogłoszone są w № 1 „Pracownika", który pp. członkowie interesujący się Zjazdem, otrzymać mogą w stowarzyszeniu.

W Zjeździe przyjmą udział w charakterze delegatów stowarzyszenia pp. Franciszek Kamocki, Maksymilian Malinowski i Emil Gołkontt.

(a) **Z Towarzystwa prawniczego.** W piątek, d. 11 marca r. b. o godz. 9-ej wieczorem, w lokalu przy Nowym Rynku № 9, odbyło się zwołane w drugim terminie ogólne zebranie łódzkiego oddziału Towarzystwa prawniczego w Warszawie. Z liczby 55 przybyło tylko 17 członków.

Na przewodniczącego wybrany adwokat przysięgły p. Bernard Krukowski zaprosił na sekretarza p. Marka Moszkowskiego.

Sprawozdanie za rok 1908/9 wraz z relacyą komisyi rewizyjnej przyjęto i zatwierdzono. Projektowany na rok 1909/10 budżet w dochodach rb. 1,775 kop. 40 i w rozchodach rb. 1,027 kop. 40 zatwierdzono.

W kwestyi zmiany siedziby stowarzyszenia zebrani polecili zarządowi przeprowadzić układy ze Stowarzyszeniem techników o użyczenie prawnikom lokalu i złożyć relacyę na następnem zebraniu ogólnem.

Zarządowi przekazano również sprawę zakupu cennych dzieł prawnych do biblioteki, a przedewszystkiem najnowszego komentarza do kodeksu cywilnego, kosztującego przeszło 400 franków.

Wybory dały wynik następujący:

Występujących skutkiem losowania z zarządu pp. Włodzimierza Wyganowskiego i Kazimierza Rossmana wybrano ponownie; na miejsce zaś p. Aleksandra Babickiego, który zrzekł się mandatu, wybrano p. rejenta Juliana Ładę. Na zastępcę powołano p. Franciszka Maternickiego (ponownie).

Do komisyi rewizyjnej powołani zostali pp.: adwok. przys. Marek Moszkowski, rejenci Eugeniusz Trojanowski i Jan Nieznański.

(a) **Łódzkie Towarzystwo pożyczkowo-oszczędnościowe.** Wczorajsze zebranie ogólne roczne reprezentantów łódzkiego Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowego w lokalu przy ulicy Przejazd № 8 zgromadziło 63 członków. Zebranie zagaił prezes zarządu p. August Raubal, który w przemówieniu swem zaznaczył, że Towarzystwo ukończyło dziesięciolecie swej działalności; że rozwija się bardzo pomyślnie; że w ciągu swego istnienia wydało 4 miliony rubli pożyczek, nabyło nieruchomość przy ulicy Mikołajewskiej № 31; na lokatach znajdują się znaczne sumy.

W ciągu ostatniego 1909 roku działalności lokaty wynosiły rubli 632,492, pożyczono zaś rb. 597,012. Ciągle zwiększającą się gotowiznę Towarzystwo dotychczas lokuje w banku. Towarzystwo uznało za stosowne przyłączyć się do powstałego w Warszawie banku Towarzystw współdzielczych i tam lokować swoje kapitały.

Nabyto 120 akcyj tegoż banku i wpłacono połowę należności w sumie rb. 15,150.

Gotówką w banku handlowym łódzkim Towarzystwo posiada rb. 156,015, a w Towarzystwie handlowo-przemysłowem wzajemnego kredytu—rb. 30,953.

Na przewodniczącego zebraniu powołano adwokata przysięgłego p. Bernarda Krukowskiego, który zaprosił na asesorów pp. W. Certowicza i d-ra E. Mittelstaedta, a na trzymającego pióro p. Bronisława Chądzyńskiego.

Sprawozdanie za rok 1909 zebrani zatwierdzili wraz z bilansem.

Zysk za rok 1909 czyni rb. 19,076 kop. 35, a łącznie z 5 400 rb., pozostałemi z lat poprzednich—rb. 24,476 kop. 35.

Zysk ten uchwalono rozdzielić w sposób następujący: na kapitał zapasowy rb. 2,359 k. 09; na wynagrodzenie dla członków zarządu rb. 2,098 kop. 40; dla członków rady rb. 1,716 kop. 87; komisyi rewizyjnej rb. 150; tantyema dla urzędników rb. 1,907 kop. 63; na pokrycie wątpliwych pożyczek rb. 262 kop. 05; na dywidendę 6% rb. 8,694; na cele społeczne rb. 788, mianowicie rb. 300 na gimnazyum polskie, rb. 300 na szkołę handlową kupiectwa łódzkiego, rb. 100 na szkołę rzemiosł, rb. 88 na łódzkie „Gniazdo" Towarzystwa opieki nad dziećmi; wreszcie przeniesiono rb. 6,500 na rachunek zysków roku przyszłego.

Zatwierdzono budżet na rok 1910 (w dochodach rb. 60,000 i w wydatkach rb. 50,500).

Odczytano protokół rewizyi Towarzystwa przez inspektora do spraw drobnego kredytu, zawierający różne uwagi, dotyczące formalistyki przy prowadzeniu ksiąg buchalteryjnych. Zebranie poleciło zarządowi zastosować się do wskazówek p. inspektora, o ile to nie będzie ze szkodą dla Towarzystwa.

Większością głosów przyjęto wniosek 20-tu stowarzyszonych, dotyczący powiększenia liczby członków zarządu z 3-ch do 5-iu.

Zarządzone za pomocą głosowania tajnego wybory dały wynik następujący. Do zarządu wybrani zostali: pp. August Raubal (prezes), Leon Mroziński (obaj ponownie), Antoni Heppen, Ludomir Kłokocki i Wacław Dybczyński (nowi), na zastępców pp. Jan Andrzejewski i Bronisław Chądzyński. (Z zarządu wystąpił po wylosowaniu p. Witold Magnuski).

Do rady na miejsce wylosowanych po trzechletniej kadencyi pp. Nosiekiewicza i Urbanowicza, wybrani zostali pp. Leon Nosiekiewicz (ponownie) i dr. Edward Mittelstaedt (nowy).

Do komisyi rewizyjnej weszli pp. Stanisław Lipiński, Leon Jaworski i Stanisław Brzeziński.

Zebrani uchwalili przelać na radę prawo decydowania kwestyj, zawartych w punktach c, d i e § 113 ustawy.

Nadmienić należy, że obrady Towarzystwa podczas przejścia konduktu pogrzebowego strażaka Wojciecha Wenusia przez ulicę Przejazd zostały przerwane. Zebrani uczcili pamięć zmarłego przez powstanie z miejsc.

(x) **Z Tow. kultury polskiej.** We środę, 16 marca o godzinie 8 i pół wieczorem odbędzie się wieczór dyskusyjny na temat „Rodzina wobec wyzwolenia kobiety.»

Treść: Kobieta wczorajsza i dzisiejsza. Jej położenie prawne i ekonomiczne oraz jej rozwój indywidualny. Charakterystyka małżeństwa i rodziny dzisiejszej. Rewizya, dokonana przez kobietę nową. Wymagania, stawiane mężczyźnie przez kobietę. Podstawy przyszłej rodziny. Przykłady w nowszej literaturze.

Referentka: d-rowa Bujwidowa.

Po referacie i dyskusyi nastąpi wyjaśnienie szczegółów, dotyczących powstającej sekcyi równouprawnienia kobiet.

(x) **Hakatyści łódzcy.** „Kuryer Poranny" pod powyższym tytułem w numerze niedzielnym wydrukował następującą depeszę z Łodzi:

«Zanotować należy fakt, charakteryzujący dosadnie działalność hakatystów łódzkich. Jak wiadomo, przemysłowcy tutejsi wnoszą corocznie składki na utrzymanie 7-o klasowej szkoły handlowej zgromadzenia kupców. Od kilku dni z inicyatywy jednego z przemysłowców niemców, zaczęły krążyć odezwy do fabrykantów i przemysłowców, nawołujące, aby nie płacili składek na polską szkołę handlową, proponując natomiast przywrócenie cofniętego subsydyum na szkołę handlową z prawami p. Cyrklera, znanego hakatysty. Zebrano już nawet w tym przedmiocie sporo podpisów, a wczoraj zwołano zebranie, na którem uchwalono zwrócić się do ministeryum z prośbą o zwolnienie z subsydyum na szkołę kupców i z przeznaczeniem tej sumy na szkołę Cyrklera".

W sprawie tej nie zabieraliśmy głosu, ponieważ do chwili obecnej nie można było zebrać danych, oświetlających ciemną tę sprawę w sposób nie podlegający zaprzeczeniu.

(a) **Odmowa składki na szkoły.** Z powodu nałożenia podatku szkolnego w sumie rb. 500 rocznie na utrzymanie szkół początkowych polskich w Łodzi, konsorcyum dzierżawców gazowni łódzkiej wniosło skargę do prezydenta miasta Łodzi na polską komisyę szkolną.

Gazownię, jako miejskie przedsiębiorstwo zdaniem konsorcyum, zwalnia od takich podatków zarowno ustawa jak i kontrakt, z magistratem zawarty. Z tego przywileju korzystało poprzednie konsorcyum, istniejące do 26 lipca 1909 r. i nie płaciło żadnych składek na utrzymanie szkół początkowych.

Opierając się na tem, konsorcyum dowodzi, że polska komisya szkolna nieprawnie postąpiła, nakładając składkę i wysyłając sekwestratora dla jej ściągnięcia.

Dalej konsorcyum przytacza, że, uznając ważność nauczania początkowego, utrzymuje własnym kosztem szkołę przy ulicy Spacerowej № 34, w której uczy się do 150 dzieci i w ten sposób spełnia swój obowiązek obywatelski.

Z uwagi na niewłaściwe i bezprawne postanowienie szkolnej polskiej komisyi, konsorcyum prosi prezydenta o wydanie polecenia komisyi aby wykreśliła konsorcyum dzierżawców gazowni z liczby opodatkowanych na utrzymanie szkół początkowych i cofnęła rozporządzenie, wydane sekwestratorowi.

Ciekawa rzecz, jak postąpi w tym wypadku magistrat łódzki wobec tego, że termin reklamacyi w sprawie sporządzonego przez komisyę rozkładu składki szkolnej na rok 1910 — minął w dniu 28 grudnia r. z., a w wydanem specyalnie ogłoszeniu prezydenta m. Łodzi powiedziano, że po upływie tego terminu żadne reklamacye uwzględniane nie będą.

(x) **Ze Stow. nauczycieli chrześcijan m Łodzi.** Biuro rekomendacyi pracy poleca wykwalifikowanych nauczycieli i nauczycielki z rozmaitych przedmiotów i w rozmaitym zakresie programów szkolnych. W nadchodzącym tygodniu dyżury w lokalu Stowarzyszenia, Konstantynowska 5, od godziny 6 — 8 pełnić będą następujące osoby: w poniedziałek—p. Elznerowicz, we wtorek —p. Berg. w środę—p. Lupińska, w czwartek—p. A. Frydrych, w piątek — p. Bielińska, w sobotę—p. K. Hansen. Biuro pośredniczy bezpłatnie.

Biblioteka Stowarzyszenia otwarta codziennie od godz. 6 do 8 wieczorem dla członków, a czytelnia cały dzień.

(x) **Z Towarzystwa Pomocy dla niezamożnych uczniów przy szkole 4 klasowej J. Radwańskiego.** Zarząd nowozorganizowanego Towarzystwa rozdzielił mandaty w następujący sposób: p. W. Drozdowski—prezes, pp. ks. R. Malinowski i J. Szonert—wiceprezesi, F. Wolski—skarbnik, T. Markiewicz—sekretarz, A. Jankowski—zastępca skarbnika, A. Lipiński—zastępca sekretarza. Do komisyi kwalifikacyjnej powołani zostali pp.: S. Kalusiński, A. Lipiński, A. Szymański i S. Zarzecki i do komitetu dochodów niestałych pp.: J. Szonert, J. Leman, K. Zasacki i W. Piechocki z prawem kooptacyi osób po za obranym zarządem.

(a) **Jubileusz.** Wczoraj obchodził złote wesele jeden z założycieli Stowarzyszenia wzajemnej pomocy pracowników handlowych (Długa 45), p. A. Surowicz. W imieniu zarządu Towarzystwa składał życzenia jubilatowi prezes. adw. przys. p. Krukowski. Jubilat ofiarował 350 rub. jako legat na kasę wdów i sierot po zmarłych członkach Stowarzyszenia.

(h) **Pogrzeb poległego strażaka.** W sobotę wieczorem przeprowadzono zwłoki ś. p. Wojciecha Wenusia, z grabarni przy szpitalu Czerwonego Krzyża, do kaplicy przedpogrzebowej przy kościele św. Krzyża.

Wczoraj od samego rana tysiące pobożnych u stóp katafalku, na którym spoczywała trumna ze zwłokami ofiary zawodu, zanosiło modły za spokój jego duszy.

Około godziny 3 po południu na ulicy Przejazd i na cmentarzu przy kościele św. Krzyża zebrały się tysiące mieszkańców naszego grodu, aby przyjąć udział w pochodzie pogrzebowym.

O godzinie 5 po południu wszystkie siedem oddziałów straży ze swemi sztandarami wyruszyły do kościoła, a o godzinie 5 i pół kondukt żałobny wyruszył z kaplicy przedpogrzebowej na stary cmentarz katolicki. Z kaplicy trumnę wynieśli na ramionach naczelnicy oddziałów straży ogniowej ochotniczej.

Na czele tego smutnego, lecz niezwykłego pochodu żałobnego, za godłem wiary, postępowała orkiestra z fabryki Leonhardta a za nią delegaci z wieńcami, z których jeden był z Pabianic, drugi od straży ogniowej miejskiej, trzeci II oddziału straży ogniowej ochotniczej, czwarty od straży ogniowej z fabryki I. K. Poznańskiego, piąty od policyi łódzkiej, szósty od stałych toporników oddziałów straży ogniowej ochotniczej łódzkiej, wreszcie siódmy od firmy braci Dering, na których posesyi padł ofiarą ś. p. Wojciech Wenuś.

Za strażą szli księża Jakubisiak, który eksportował, w asystencyi księdza Józefa Bakalarczyka, za wozem żałobnym oprócz rodziny szli prezydent miasta Łodzi, policmajster miasta Łodzi i tłumy wielotysięczne.

Po ustawieniu trumny nad mogiłą, obok siedmiu strażaków poległych w 1904 roku, przy pożarze fabryki Gehliga — ksiądz Jakubisiak wypowiedział podniosłą mowę, po odśpiewaniu zaś egzekwii, chór sumowy kościoła św. Krzyża wykonał pienia religijne.

Straż ogniowa ochotnicza z Tomaszowa nadesłała depeszę kondolencyjną. Nabożeństwo za spokój duszy ś. p. Wojciecha Wenusia, odbędzie się dnia 7 kwietnia o godzinie 9 rano, w kościele św. Krzyża.

(x) **Stow. techników.** XXIV posiedzenie naukowo-techniczne członków Stowarzyszenia było poświęcone odczytowi p. W. Szalkowskiego p. t. „O przemyśle ceramicznym ze szczególnem uwzględnieniem ceglarstwa". W dyskusyi nad treścią odczytu zabierali głos prócz prelegenta pp.: Holc, E. Hirszberg, Lemené, Rychter, Szczygliński i Tolkemit.

(x) **Z cechu stelmaskiego.** Starszy zgromadzenia stelmachów po naradzie z majstrami tegoż kunsztu, zakupił Mszę św. która będzie odprawiona w sobotę, w dzień św. Józefa, jako patrona stelmachów.

Pożądane jest, żeby wszyscy majstrowie przybyli na to uroczyste nabożeństwo do kościoła św. Józefa, o godzinie 9 rano, d. 19 marca.

(x) **Urząd starszych zgromadzenia mularzy** zwołuje posiedzenie kwartalne na 17 marca r. b. t. j. na czwartek, w lokalu Stow. strzelców łódzkich na Wodnym Rynku.

Porządek dzienny obejmuje między innemi: odczytanie sprawozdania, przyjęcie podań i wyzwolenie uczni, przyjęcie opłaty kwartalnej.

(.) **Nowe taryfy osobowe.** Komitet taryfowy, rozważywszy uchwały komisyi, wydelegowanej przez departament do spraw kolejowych w sprawie zmiany różnic między ceną biletów osobowych, jednomyślnie postanowił:

Ustanowione z dniem 14 lipca 1908 roku różnice taryfowe biletów klasy I II i III w stosunku 1 : 1¾ i 3 zamienić przez stosunek tych różnic 1 : 1½ i 2½.

2) Zastosowac powyższą rożnicę również do taryf podmiejskich, z nadaniem możności każdej kolei oddzielnego wystąpienia z wnioskami o jeszcze większe obniżki lub różnicę pomiędzy ceną biletów różnych klas, albo też stosowania tych obniżek na oddzielnych rozgałęzieniach, należących do tychże kolei.

3) Z powodu niemożności określenia w chwili obecnej czasu, którego będzie wymagać przygotowanie biletów klas I i II, według nowej taryfy osobowej, zmiany taryfowe zaprowadzać w miarę możności, nie później wszakże, jak do 14 lipca r. b. Termin zaś wprowadzenia różnic taryfowych w komunikacyi podmiejskiej wprowadzić nie później, jak z dniem 1 maja r. b.

4) Starania wszystkich przedstawicieli kolei, aby opłatę biletów od dzieci podwyższyć do połowy wartości biletu normalnego w każdej z klas, zamiast jednej czwartej ceny, obecnie obowiązującej, komitet taryfowy odrzucił.

Powyższe uchwały komitetu taryfowego minister komunikacyi zatwierdził.

(x) **Pogadanka.** Wczoraj o godz. 10 i pół rano dr. Fabian wygłosił w „Arfie" pogadankę o „Budowie i czynności ludzkiego ciała".

Popularny wykład, powiedziany ładną polszczyzną, zajął bardzo słuchaczy.

(h) **Echa lokautu** Sędzia pokoju VI rewiru miasta Łodzi rozpatrywał 250 spraw, wniesionych przez robotników z fabryk: K. Scheiblera, Steinerta i Grohmana, o odszkodowanie za czas lokautu.

Wszystkie sprawy jako nieuzasadnione umorzył sędzia.

(h) **Z sądu okręgowego.** Drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego przyjeżdża do Łodzi na kadencyę w dniach 21, 22, 23 i 24 bieżącego mies. dla osądzenia szeregu spraw karnych.

(a) **Aresztowano** 3 indywidua, z pośród szajki zajmującej się podrzucaniem woreczków z drobną monetą, aby tym sposobem okradać przechodniów. Gdy porzucony woreczek podejmuje przechodzień, wówczas ukryty osobnik z szajki podbiega doń i upomina się o oddanie znalezionych pieniędzy, stanowiących jakoby jego własność. Wnet nadbiega drugie indywiduum roszczące również pretensye. Wszczyna się spór o to, że w woreczku znajdowało się więcej pieniędzy. Obałamucony przechodzień — dla usprawiedliwienia siebie wyjmuje własną portmonetkę, chcąc przekonać, że nie ukrył znalezionych pieniędzy, korzystają z tego oszuści wyrywają portmonetkę z rąk rzekomego znalazcy i w oczach jego znikają.

(h) **Drobny ogień** Wczoraj, kiedy straż wystąpiła na pogrzeb ś. p. Wojciecha Wenusia, wezwano I i II oddziały na ul. Wschodnią pod nr. 66, gdzie po przybyciu stwierdzono, iż paliły się sadze.

(p) **Ogólnemu osłabieniu** w ciągu ubiegłych dwóch dni uległo sześć osób, z których jedną odwieziono do mieszkania na ul. Franciszkańską, dwie do szpitala Aleksandra. Wszystkim sześciu lekarze Pogotowia udzielili doraźnej pomocy.

(a) **Aresztowania.** Wydział śledczy policyi łódzkiej aresztował w ubiegłą sobotę 12 osób, podejrzanych o liczne napady i grabieże.

(a) **Napad.** Na ul. Cegielnianej, około nr 113, na Adolfa Lupa napadło kilku ludzi i zaczęli go bić ciężko. W obronie Lupa stanęło paru przechodniów. Wywiązała się wzajemna bójka. Policya kilka osób aresztowała.

(a) **Kradzieże.** Ze sklepu Ewy Klaperowej, przy ul Cegielnianej nr 52, skradziono różne przedmioty. Jednego ze sprawców kradzieży, Stanisława Zbroża, ujęto i oddano w ręce policyi.

— W hotelu Sterna (Wschodnia 62) z numeru zajmowanego przez Jankla Friedfelda, skradziono za pomocą podrobionego klucza kilka sztuk towaru wełnianego, wartości kilkudziesięciu rubli Podejrzanych o kradzież aresztowano.

— Aresztowano Józefa Kurka i Sabinę Woźniak, jako podejrzanych o kradzież w fabryce Górniewicza przy ul. Dzielnej nr. 161

— Do sklepu monopolowego przy ul Nawrot nr. 1, weszło dwóch chłopców: Edmund Gudzyński i Adam Tyl, którzy, korzystając z nieuwagi zarządzającego, skradli flaszkę wódki. Kradzież w porę spostrzeżono i obaj złodzieje zostali aresztowani.

(a) **Z Piotrkowa.** Dowiadujemy się, że wkrótce zacznie wychodzić nowy tygodnik „Piotrkowianin", wydawcą którego będzie właściciel księgarni p. Pański.

(x) **Rozbicie pociągu** Wczoraj o godz. 4½, pomiędzy Skierniewicami a Płyćwią, pod przystankiem Kręszcze, rozbił się pociąg towarowy № 134, idący z Sosnowca do Warszawy. Wskutek tego zatamowany został ruch pociągów na obu torach. Dziś pociągi kursują normalnie, podług rozkładu.

SZTUKA i PIŚMIENNICTWO.

— Jutro, d. 15 b. m. dyrekcya naszego teatru wznawia dawno niegraną komedyę Al. hr. Fredro, p. t. „Wielki człowiek do małych interesów".

Dochód z tego widowiska przeznaczony jest na budowę kościoła św. Stanisława Kostki. Sam cel i pierwszorzędna obsada sztuki dają rękojmię, że sala widzów będzie wypełniona po brzegi. Obsadę „Wielkiego Człowieka" tworzą pp. Gryficz, Sowińska, Sobieska oraz pp. Zelwerowicz, Bolesławski, Mielewski, Junosza, Ryszkowski, Tatarkiewicz, Schrott, Miciński i Jaracz.

Bilety wcześniej sprzedaje cukiernia Al. Roszkowskiego.

— W środę, po cenach zniżonych „Jadzia", z p. Czechowską Jadwigą w tytułowej roli.

— W czwartek wystawiona będzie wspaniała tragedya w 5 ciu aktach, Kazimierza Delavignéa „Ludwik XI", z p. Bolesławskim w tytułowej roli.

RAUTY i ZABAWY.

(x) **U pracowników przemysłu i handlu.** Sobotnie zebranie towarzyskie w Stowarzyszeniu pracowników przemysłu i handlu zgromadziło stosunkowo niezbyt liczne grono członków. A szkoda, bo cechował je niezwykle sympatyczny nastrój. Zebranie to urozmaiciły śpiewy solowe, deklamacye i gra na pianinie, wykonane przez siły artystyczne i amatorskie, które przysporzyły zebranym dużo miłych wrażeń.

(h) **Koło kolejarzy.** Wczoraj w lokalu Koła pracowników kolei fabryczno-łódzkiej na wieczornicę przybyło sporo osób, łaknących rozrywki duchowej.

Odegrano komedyjkę „Bzy kwitną". Kwartet, fortepian na dwie ręce, skrzypce i wiolonczela, śpiew solo, deklamacya i na zakończenie znowu komedyjka „Żywy nieboszczyk"—wypełniły resztę programu, zjednywając wykonawcom brawa sowite i tem zasłużeńsze, iż wszyscy z zadania wywiązali się bardzo dobrze.

(h) **Wieczornica.** W sobotę wieczorem w lokalu Stowarzyszenia majstrów fabrycznych odbyła się wieczornica męska. Program składał się ze śpiewu i deklamacyi. Bawiono się bardzo dobrze. Wykonawcy zdobyli sute oklaski.

(h) **„Wieczór śmiechu".** Wieczornice, urządzane pod tym tytułem w „Lirze", cieszą się dużem powodzeniem i zupełnie zasłużenie, gdyż nietylko dobór utworów, ale i humor w wykonaniu programu w zupełności usprawiedliwiają nazwę „wieczoru śmiechu".

Osób zebrało się sporo. Oklasków nie szczędzono wykonawcom.

Z KRÓLESTWA.

Zbrodniczy napad. W nocy z piątku na sobotę pomiędzy Grodziskiem a Pruszkowem 20 tu uzbrojonych bandytów dokonało niezwykle śmiałego napadu na majątek Domaniewice, będący własnością b. maszynisty kolei nadwiślańskich, p. Józefa Dzierżanowskiego, człowieka znanego w całej okolicy ze swej wyjątkowej siły fizycznej. Bandyci otoczyli dom p. Dzierżanowskiego ze wszystkich stron, zatarasowali drzwi i okna w ten sposób, że ucieczka stała się absolutnie niemożliwa.

Gdy już wszystkie przygotowania do napadu zostały ukończone, kilku bandytów, wyłamawszy drzwi, wtargnęło do mieszkania. P. Dzierżanowskiego schwytano i wyciągnięto do ogrodu, gdzie bandyci w sposób nieludzki zaczęli się nad nim znęcać, bijąc kijami i lufami od rewolwerów. Po kilku minutach szamotania się i bezowocnego wołania o pomoc, p. Dzierżanowski wyzionął ducha.

Część bandytów tymczasem plądrowała dwór. Zamordowali oni tam siostrę zabitego, Maryę, a synka jej ciężko poranili strzałami. Druga siostra zdołała ujść śmierci, dzięki temu, że uciekła do kuchni i schowała się pod łóżko chorej służącej, która leżała tam z dzieckiem. Bandyci wpadli do kuchni, ale widząc chorą, nie zajrzeli pod łóżko i to ocaliło ukrytą pod niem kobietę.

Po splądrowaniu dworu, który wygląda jak po najściu tatarów, z potrzaskanemi oknami, drzwiami i sprzętami, bandyci uciekli, unosząc łup niewielki. Zawiadomione władze powiatowe zarządziły pościg i podobno ujęły pięć osób podejrzanych. Jeden z aresztowanych, mieszkaniec Żyrardowa, miał zakrwawione buty, co go zdradziło.

Z LITWY I RUSI.

Ukarani księża. Jak donosi wileński „Dwutygodnik dyecezyalny", ks. Bonifacego Oleszczuka, niedawno wyświęconego na kapłana, wskutek rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych, nie zatwierdzono na żadne stanowisko parafialne. Wina ks Oleszczuka polega na tem, że, będąc jeszcze dyakonem, spełniał niektóre funkcye kościelne i wygłosił w Kobryniu kazanie, w którem poruszył sprawę posyłania dzieci na naukę do szkółek cerkiewnych. Rozporządzenie ministra w sprawie ks. Oleszczuka pociąga za sobą zabronienie alumnom seminaryum spełniania niektórych funkcyj.

Ks. Kanclera, proboszcza szczuczyńskiego, usunął minister spraw wewnętrznych od zajmowanej dotychczas posady, bez prawa mianowania na inne probostwo.

Ks. Józefa Kuczyńskiego, pełniącego obowiązki proboszcza w Zdzięciole, usunięto z rozporządzenia ministeryum

TELEGRAMY.

Paryż, 12 marca (P.) Podczas rozpraw w izbie deputowanych nad interpelacyą w sprawie działalności likwidatorów majątku kongregacyi Jaures zastanawia się nad Lecouturierem, który oddał za pół miliona franków markę „Grande Chartreuse", wartującą 8 milionów fr. pewnemu domowi handlowemu, który zapłacił mu za to 60 000 fr. Briand oświadcza, że bierze na siebie odpowiedzialność za kontrolę likwidacyi majątku kongregacyi. Rząd postanowił czekać na wyrok sądu. Z działalności Lecouturiera nikt nie odniósł korzyści, nikomu Lecouturier nie oddał usług karalnych, w przeciwnym razie byłyby te osoby pociągnięte do odpowiedzialności. Czytaniem dokumentów Briand dowodzi, że zawsze wskazywał na nieprawidłowości, dopuszczane w likwidacyach i żądał zastosowania środków przeciwko Duezowi.

Pierwiastkowe dochodzenia Brianda ustaliły że Duez jest raczej przemęczonym pracą człowiekiem, niż przestępcą. Kiedy wykryto niesumienność Dueza, Briand postąpił z nim z całą surowością wyłącznie w interesach sprawiedliwości, a nie: nadchodzących wyborów. Na zakończenie Briand oznajmił, że zażąda, azeby wniesiony w roku 1908 projekt prawa likwidacyi majątku kongregacyi poddany był głosowaniu.

Konstantynopol, 12 marca (P.) Potwierdzono urzędownie, że król bułgarski przybędzie do Konstantynopola d. 20 b. m. Przygotowywują uroczyste przyjęcie. Ma byc u sułtana wydany obiad z udziałem ciała dyplomatycznego, i ministrów odbędzie się też wielki przegląd wojska. Król Ferdynand zamieszka w apartamentach, przygotowanych w Ildiz-kiosku.

Petersburg, 13 marca. (P). Komitet organizacyjny wszechrosyjskiego zjazdu pisarzów, na który władza udzieliła swego pozwolenia, ogłasza, że pisma i T stwa literackie, które życzą sobie wziąć udział w zjeździe, powinny złożyć swe deklaracye przed d. 28 marca pod jednym z następujących adresów: redakcya wydawnictwa „Sowre-

miennyj Mir"; członkowi komitetu Gradowskiemu, Zagorodnyj zaułek 4, lub członkowi komitetu Wodowozowowi, Bulwar Tuczkowa 2.

Petersburg, 13 marca (P). W domu przy ulicy Zieleninej wybuchł pożar.

Zgorzało doszczętnie czwarte piętro, na którem mieszkała przeważnie młodzież szkolna.

Dwóch młodzieńców udusiło się w dymie, dwóch, wyskoczywszy przez okna, zabiło się na śmierć, trzech w stanie nieprzytomnym odwieziono do szpitala.

Helsingfors, 13 marca. (P). Otwarto wystawę angielskich wyrobów ręcznych sztuki.

Irbit, 13 marca. (P). Jarmark zamknięto.

Chabarowsk, 12 marca. (P.) Wczoraj o 15 wiorst od miasta na plancie kolejowym zabito podczas zwykłego spaceru dowódcę nadamurskiej kompanii kolejowej, podpułkownika Ignatiewa.

Berlin, 12 marca. (P.) Do „Berl. Tageblattu" telegrafują z Nowego Yorku: Mowa bankiera Schiffa nie przestaje być komentowana. Członek kongresu, Hariton, oświadcza, że horyzont dyplomatyczny poważnie zachmurzył się przepowiadaną wojną przeciwko Japonii. Jego zdaniem naród nigdy nie zgodzi się na wojnę dla obrony milionowych trustów Morgana.

Turbeihejdari (w Persyi), 12 go marca. (P.) O godz. 1½ po poł., odczuto tu ½-minutowe trzęsienie ziemi.

Grodno, 12 marca. (P.) Na ulicy żołnierz zranił nożem niebezpiecznie pułkownika 26 ej brygady artyleryi, Nikitina.

Mohylów nad Dnieprem, 12 marca. (P.) Między Szkłowem a Kopysiem w pociągu pocztowym 12 aresztantów, skazanych na ciężkie roboty i dwu aresztantów etapowych nagle pogasiło światło, odebrali żołnierzowi konwojowemu rewolwer i zaczęli strzelać. Zabity jeden żołnierz i jeden ze skazańców do ciężkich robót, zraniono dwu żołnierzy i 10 aresztantów.

Nowy York, 13 marca. (Wł.) Wyższy sąd orzekł zasadniczo, że małżeństwa między małoletnimi są nieważne, nawet gdyby istniało zezwolenie rodziców.

Orzeczenie to obala ważność 3,000 małżeństw zawartych w ostatnich czasach, jeżeli najwyższy trybunał nie zmieni tego orzeczenia.

Białogród, 13 marca (Wł.) Urzędowy komunikat zawiadamia, że król Piotr uda się do Petersburga przez Anglię, a następnie odwiedzi dwory w Rzymie, Paryżu i Londynie.

Ryga, 12 marca. (P.) Rozpoczęto roboty przy budowie telegrafu bez drutu, łączącego się z wyspą Runo.

Tyflis, 12 marca. (P.) Przybył zastępca namiestnika na Kaukazie w wyższych instytucyach państwowych, członek rady państwa, Nikolskij.

Paryż, 12 marca. (P.) W Nevers uwięziono b. pomocnika Dueza.

Paryż, 12 marca. (P.) Obradujący w Albis kongres robotników górniczych zjednoczył wszystkie syndykaty robotników górniczych we Francyi.

Sofia, 12 marca. (P.) Milowanowicz wyjechał do Białogrodu.

D Z I E N N E.

Petersburg, 14 marca. (P.) W dzisiejszem ciągnieniu pożyczki premiowej 2-ej emisyi padły następujące wygrane:

Rb. 200 000 ser. 19201 nr. 5.
Rb. 75,000 ser. 10188 nr. 46.
Rb. 40,000 ser. 18021 nr. 26.
Rb. 25,000 ser. 4424 nr. 36.

Po rb. 10,000: ser. 294 nr. 8, ser. 4545 nr. 42, ser. 10429 nr. 20.

Po rb. 8,000: ser. 11650 nr. 18, ser. 804 nr. 5, ser. 11913 nr. 33, ser. 18846 nr. 31, ser. 21 nr. 5.

Po rb. 5,000: ser. 5112 nr. 33, ser. 6320 nr. 43, ser. 10894 nr. 38, ser. 5344 nr. 43, ser. 16545 nr. 37, ser. 18671 nr. 44, ser. 9898 nr. 7, ser. 5499 nr. 18.

Po rb. 1,000: ser. 10773 nr. 20, ser. 5194 nr. 23, ser. 6567 nr. 33, ser. 8006 nr. 21, ser. 12009 nr. 20, ser. 10695 nr. 17, ser. 128.7 nr. 38, ser. 12714 nr. 2, ser. 4372 nr. 41, ser. 19129 nr. 32, ser. 5230 nr. 21, ser. 16636 nr. 4, ser. 11626 nr. 26, ser. 17948 nr. 35, ser. 4762 nr. 49, ser. 9215 nr. 50, ser. 14430 nr. 21, ser. 9450 nr. 44, ser. 9359 nr. 45, ser. 7455 nr. 2.

Z ostatniej chwili.

Berlin 14 marca. (Wł.) Jeden z wybitniejszych członków Koła polskiego, zapytany przez naszego korespondenta w kwestyi znanego oświadczenia przywódcy konserwatystów, Heyderbrandta, że «konserwatyści nie poprą już żadnej ustawy antipolskiej,» powiedział: „Oświadczenie to jest w każdym razie znamienne, o ile nie będziemy go rozpatrywali ze stanowiska budzącego się sumienia i poczucia sprawiedliwości wśród konserwatystów, bo tego stosunku do nas, polaków, nie doczekamy się prawdopodobnie nigdy. Przyczyny należy szukać wyłącznie w zmieniających się ciągle stosunkach socyalnych Prus, które wchodzą obecnie w okres bardzo ostrego przesilenia wewnętrznego. Konserwatystom zagraża coraz bardziej wzrastający na siłach „związek chłopski."

Popierali wszelkimi siłami kolonizacyę niemiecką na kresach wschodnich, aby nas zadławić, a teraz i sami koloniści zwracają ostrą nienawiść przeciwko nim i grożą wywłaszczeniem. Wobec więc takiej sytuacyi, zdrowy instynkt dyktuje konserwatystom zgodę z polakami, bo dwa grzyby nienawiści w jednym barszczu poznańskim—to stanowczo dla nich zawiele. Taka zgoda, ofiarowana nam na gruncie ich własnego interesu, może istotnie zabezpieczyć nas od wielu niespodzianek ze strony rządu, który bez poparcia konserwatystów nie przeprowadzi w sejmie ani jednej ustawy antipolskiej.

Berlin, 24 marca (Wł.) Dzisiaj wieczorem odbędzie się w Berlinie 50 zgromadzeń socyalistycznych, protestujących przeciw nadużyciom policyi.

Berlin, 14 marca (Wł.) W Berlinie i większych miastach Niemiec odbyły się wczoraj zgromadzenia z pochodami, protestujące przeciw kompromisowej reformie wyborczej.

Z powodu nieinterweniowania policyi nie przyszło do zaburzeń.

Berlin, 14-go marca. (Wł.) Związek kupców i przemysłowców górnoszląskich wniósł do parlamentu petycyę o ograniczeniu zatrudniania robotników w górnictwie, głównie galicyjskich.

Paryż, 14 marca. (Wł.) W papierach Duera znaleziono kwitaryusze, w których są pokwitowania z odebranych sum różnej wysokości 200 redaktorów dzienników paryskich. Nazwiska są podpisane pismem szyfrowem. Duer nie chce zdradzić klucza do odkrycia tych łapówek, co wywołało olbrzymią sensacyę.

Wrocław, 14 marca. (Wł.) Wczoraj odbyły się demonstracye i pochody, liczące około 20 tysięcy osób, protestując przeciw reformie wyborczej. Policya natarła szablami. Przeszło 100 osób raniono i bardzo wiele aresztowano.

Sofia, 14 marca (Wł.) 16 letnia turczynka, zakochawszy się w jednym bułgarze, uciekła do niego z domu rodziców, którzy zażądali policyi. Tłum napadł na policyę, wtedy zażądano wojska, lecz tłum obrzucił kamieniami wojsko i policyę i strzelał z rewolwerów.

Raniony komendant i 4 żołnierzy. Wojsko w odpowiedzi dało salwę karabinową, zabito 10 osób i 15 ciężko zraniono.

Po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, zasnęła w Bogu, dnia 13-go marca 1910 roku

Ś. † P.

Apolonia z Kasprowiczów TABORSKA.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok nastąpi we wtorek, o godzinie 3½ po południu, z domu przy ul. Rokicińskiej Nr. 63, na nowy cmentarz katolicki.

Na smutny ten obrzęd zapraszają krewnych i znajomych pozostali w głębokim smutku

Córki i Syn

752

W niedzielę, dnia 13 marca r. b., o godz. 4-ej rano, po długich i ciężkich cierpieniach, zmarła

ś † p.

Józefa Prorok

przeżywszy lat 29

Eksportacya odbędzie się dnia 14 b m. o godzinie 7-ej wieczorem do kaplicy w Chojnach z domu przy ulicy Łącznej № 19 (Dąbrówka), wyprowadzenie zaś drogich nam zwłok z kaplicy odbędzie się we wtorek 15 b m., o godz. 9 ej rano, na cmentarz w Nowych Chojnach. Na smutny ten obrzęd zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych pogrążeni w głębokim smutku

Mąż i Syn.

749

Odpowiedzi Redakcyi.

Panu Adamowi Woimanowi. Ponieważ do sprawozdań ze sztuki plastycznej mamy specyalnego sprawozdawcę, z nadesłanego nam felietonu w przedmiocie wystawy sztuk pięknych w Łodzi korzystać nie możemy. Rękopis do zwrotu w godzinach redakcyjnych.

Pielgrzymka do Rzymu.

Komu zdrowie, środki dano,
A przed śmiercią nie był w Rzymie,
Niewdzięcznika nosi miano,
Katolika kala imię!

Wyjazd z Warszawy 7 maja. Zapisy u Adama Koziarskiego, Krak. Przedm. 7, m. 7 747—1

OFIARY.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów gimnazyum polskiego.

Pozostałe od wieńca na grób ś p. Wł. Szmigielskiego urzędnika drogi żelaznej Fabryczno Łódzkiej, składają koledzy biurowi 5 rb. 25 kop.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów łódzkiej Szkoły Handlowej.

A. Kiedrzyńska i Władysławowie Piotrowiczowie, zamiast kwiatów na grób ś. p. W. Obuchowicza 4 rb.

Dla chorych umysłowo.

W myśl zamieszczonej w „Rozwoju" odezwy pastora Gundlacha na pomieszczenie wzmiankowanych przeżeń chorych w Kochanówce, składają Halina i Aleksander Babiccy 3 rb.

Paulina L. 50 kop. — N N. 50 kop.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data.	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwagi
12/III 1 pp.	746.2	+10 3	52	Pd 3	Z dnia 12/III Temperatura
12/III 9 w.	742.1	+ 6.0	79	Pd Z 3	max.+12.3° C. min.—0.3° C.
13/III 7 r.	741.1	+ 2.9	85	Pd W 2	Opadu 0.0
13/III 1 pp.	741.0	+14.9	53	Pd 3	Z dnia 13/III Temperatura
13/III 9 w.	741 2	+ 9 3	75	Pd 3	max.+14 9° C.
14/III 7 r.	7S3.2	0.0	84	Pn Z 3	min. +0.7° C. Opadu 0.2

Piotrkowska № 192 (dawniej № 200)

LECZNICA ZĘBOW

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjęcie zębów **bez bólu. Specyalne laboratoryum** zębów sztucznych i złotych koron.

Reparacye i przeróbki sztuczn. zębów **napoczekaniu.**

Ceny bardzo przystępne. 2596

Łódzkiej Straży Ochotniczej i Miejskiej wypowiadamy szczere podziękowanie za czynny współudział przy ratunku naszych fabryk, jednocześnie wyrażamy nasze gorące współczucie rodzinie dzielnego strażaka, ś. p. Wojciecha Wenusia, z powodu smutnego wypadku jego śmierci.

BRACIA DÖRING.

Łódź, d. 12 marca 1910 r.

736

DROBNE OGŁOSZENIA.

A. Posiadam duży wybór otoman, krzeseł i różnych rzeczy. Wyprzedaję po cenie kosztu. — Piotrkowska 183 1170cs9p5

A. Sprzedam meble dębowe, stół, otomanę, krzesła i różne inne rzeczy tanio z powodu zmiany interesu. Piotrkowska 157, stróż wskaże. 1169c9sp5

Do sprzedania od 1 kwietnia sklep kolonialny oraz delikatesów. Ulica Benedykta № 20. 1356—3—2

Dom z ogródkiem w Zgierzu z powodu starości zaraz tanio do sprzedania. Wiadomość Zgierz Łęczycka Szosa № 5/367. Zasadzki. 1272—4—3

Inteligentna osoba, znająca dobrze język niemiecki i szycie, poszukuje miejsca Oferty uprasza składać w Adm. „Rozwoju" pod „Inteligentna". 1399—2—2

Jest do sprzedania sklep kolonialno-dystrybucyjny w dobrym punkcie. Nowo-Cegielniana 108. 1394

Jest do sprzedania filia rzeźnicza, z powodu zmiany interesu. Wiadomość w Administr. „Rozwoju". 1326—12—4

Kawiarnia do sprzedania zaraz z dwoma bilardami. Długa № 93. 1389—3—2

Kupię dobry, mało używany rower. Oferty w Adm „Rozwoju" pod „Rower". 1385—2—2

Kobieta w średnim wieku poszukuje jakiejkolwiek pracy po domach. Przędzalniana № 17 m 24 1404

Letnie mieszkanie w Koluszkach do wynajęcia. Wiadomość Biernacka, Mikołajewska № 102 m. 23. Tamże od 1 kwietnia pokój przy rodzinie (od 10—11 lub wieczorem). 1414—3.1

Młoda osoba, przyjezdna, poszukuje zajęcia w sklepie lub do gospodarstwa domowego, może wyjechać. Ulica Wysoka № 24 m. 8. 1387 2 2

Młody człowiek, lat 24, zna języki polski i rosyjski, a także pisze i czyta, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Zgłaszać się proszę: gmina Radogoszcz, ulica Krzyżowa № 16 m. 18 1343—3—3

Maszyny dwie Singera, prawie nowe, bębenkowa, pierścieniowa i maszyna za 18 rb. Konstantynowska nr. 7—16. 923s12pś0

Mam do sprzedania 20 sklepów kolonialnych, galanterynych i różnych innych handlowych interesów. Gubernatorska № 12 m. 44. 1369—3—3

Potrzebne są zaraz bardzo dobre, płatne, zdolne staniczarki, spódniczarki, podręczne i uczenice. Piotrkowska 19. 1400 2 2

Pokoj słoneczny przy rodzinie dla inteligentnej kobiety do wynajęcia zaraz. Mikołajewska nr. 35 m. 11. od 2 ej. 1307—3.3

Pianino nowe, krzyżowe, moderator, tanio sprzedam. Składowa 16 mieszk. 4 1353—2p2

Poszukuję miejsca gospodyni w filii piekarskiej lub rzeźniczej Oferty w Adm. „Rozwoju" pod Gospodyni. 1377—2—2

Pianino nowe tanio sprzedam z powodu wyjazdu. Zielona № 10 m. 4. 1382—4-2

Potrzebna zaraz panna obeznana do cukierni Z. Konrada, Nowy Rynek № 4. 1402—3—1

Potrzebny chłopiec z kaucyą do roznoszenia gazet. Mikołajewska № 20. księgarnia. 1405—3 1

Potrzebny chłopiec, umiejący pisać i mówić po polsku i niemiecku. Oferty w Adm. „Rozwoju" pod lit T. M 1407—3—1

Po 28.000 rb. Towarzystwa poszukuję na I numer hypoteki 20,000 rb. Wiadomość w Admin. „Rozwoju". 1410—3—1

Pokoju w centrum miasta poszukuje inteligentny mężczyzna. Może być i wspólny. Oferty dla „K. K." w Adm. „Rozwoju". 1367—4—3

Potrzebne dwie prasowaczki: chemiczarka i bieliźniarka Wólczańska № 94, pralnia. 1351—3—3

Potrzebna szwaczka do zakładu pogrzebowego. Przejazd 22 1371—3—3

Przybłąkał się kozioł czarny. Odebrać go można: Bałucki Rynek № 10 1384—2—2

Rower do sprzedania, ul. Lipowa № 21 m 3. 1346—3—3

Sprzedam dwa domki, stajnię, wszystko drewniane Żelazną pompkę do wody z całem urządzeniem. Przejazd № 30 1364 3 3

Siodło prawie nowe z prawdziwej skóry świńskiej tanio do sprzedania. Wiadomość u B. Działoszyńskiego, Wólczańska 137. 1313—3—3

Sprzedam zaraz warsztat ślusarsko-galanteryjny, dobrze wyrobiony. Oferty proszę składać w Administracyi „Rozwoju" pod „T. M.". 1386—3—2

Szofer, ślązak, z dyplomem wrocławskiej szkoły szoferów, bezwzględnie trzeźwy, poszukuje zajęcia przy automobilach. Oferty uprasza składać w Admin. „Rozwoju" pod „Szofer". 1393—3—2

Sklep do sprzedania dystrybucyjno-spożywczy z powodu wyjazdu Zielona 45 1415—3śp1

Stróż dzienny i nocny, trzeźwi uczciwi, z dobremi rekomendacyami, potrzebni natychmiast Benedykta 88. 1413—3—1

Sprzedam magiel zaraz z powodu sprzedania domu Staro-Zarzewska 153. 1417—3—1

Urządzenie sklepowe do sprzedania. Młynarska № 29. 1403 1

W Osinach, st. Głowno, są do sprzedania 2 place 15,000 łokci □. Wiadomość: Zajdel, Piotrkowska 121 m. 14. 1406 2s1

Warsztat ślusarski do sprzedania z powodu wyjazdu Nowo-Cegielniana 12. 1345—3 3

Zdolny gremplarz do kontan potrzebny. Dowiedzieć się u portyera, Przejazd № 56 1408 3·1

2 magle sprzedam. Staro Zarzewska 45 1418—1

3000 rubli do wypożyczenia na 1-szy numer hypoteki. Wiadomość w Adm. „Rozwoju". 1284p3p3

Poszukiwani

formierze giserzy.

Warunki na miejscu: Fabryka Sandra, Kalisz, ulica Nowa. 737—1

Zagubione dokumenty.

Jan Jendraszczyk zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Szyfera 1348—3—3

Zaginął kwit od kaucyi na imię Gustawa Konickiego, za № 90, wydany z Zarządu Łódź-Zgierz. 1331—3—3

Zaginął paszport na imię Józefa Kowalskiego, wydany z gminy Bruss, pow. łódzkiego. 1341-3 3

Zaginęła karta od paszportu, wydana z gminy Chojny, na imię Ludwiki Strzelczyk. 1349—3—3

Zaginął kwit od paszportu na imię Maryanny Włodarczyk, wydany z fabryki Scheiblera 1357—3—3

Zaginął kwit od paszportu na imię Józefa Wagniesa, wydany z fabryki Barucha. 1360-3·3

Zaginęła karta od paszportu na imię Seweryna Bitdorfa, wydana z fabryki braci Bechtold. 1362—3—3

Zaginęła karta od paszportu na imię Maryanny Nowak, wydana z fabryki Szteinerta. 1370 3 3

Zaginęła karta od paszportu na imię Józefa Beclera, wydana z fabryki Karola Scheiblera 1372—3—3

Zaginął kwit od paszportu na imię Romualda Chartlińskiego, wydany z fabr. Kreczmera. 1375—3—2

Zaginął paszport na imię Marcina Osieckiego, wydany z gm Piątek, powiatu łęczyckiego. 1378—3—2

Zaginął paszport na imię Stanisława Radziejewskiego, wydany z magistratu m Turku. 1334 3 2

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Winklera i Gärtnera na imię Jadwigi Dębowskiej. 1411—1

Zaginął kwit od paszportu na imię Adolfa Pfeifra, wydany z fabryki Gustawa Schrejera 1409—1

Zaginęła karta od paszportu na imię Michała Jakubowskiego, wydana z zakładu ciesielskiego Nestlera i Ferrenbacha. 1416 3 1

Zaginęła kartę od paszportu, wydana z fabryki Barcińskiego na imię Antoniny Błaszczyńskiej. 1339—3—3

Duży wybór

guniek

poleca **Helena Lipińska** Widzewska № 90. Przyjmuje panienki do nauki haftu.

742-4-1

Poszukuję wspólnika

albo wspólniczki, z kapitałem 3000—5000 rb. Interes renomowany, dobrze procentujący, z wyrobioną klientelą. Oferty nadsyłać do Administracyi „Rozwoju" dla № 888. 738—3—1

„TERRA" PANORAMA Benedykta 1 ‖ **Podróż po Litwie**

w 50-ciu obrazach: Wilno i jego pamiątki — Ostrobramska kaplica — Góra zamkowa i ruiny zamku. — Pejsaże z nad Srebrnej Wilejki — Kościół Bernardynów — Panorama Grodna.— Jezioro Trockie — Uroczy Landwarów — Pejsaże wsi litewskiej.

Otwarte od 10 rano do 10 wiecz. Wstęp 15 k., młodzież 10 k. 723

Zawiadomienie.

Zarząd Drogi Żelaznej Fabr.-Łódzkiej

zawiadamia, że na zasadzie postanowienia Ministeryum Komunikacyi, od 7 (20) marca 1910 r. **termin bezpłatnego postoju** wagonów z węglem zagranicznym **skraca się** z dwunastu do sześciu godzin. 740—1

Jedyna Okazya!

ZAMIAST 400 rb., TYLKO 7 rb. 50 kop.

Moc listów dziękczynnych. Proszę nie porównywać z drugimi wprowadzającymi w błąd naśladowanymi zegarkami reklamowanymi przez Petersburskie firmy z lichymi groszowymi mechanizmami.

Pokryty grubą warstwą 18 karatowego złota. *Masywny złoty zegarek* kosztuje zwykle od 150 do 200 rb. Taki sam elegancki męski zegarek z patentowanemi 3-ma kopertami syst. „Chronometr", wygląd i chód zupełnie ten sam, dlatego, że jest on pokryty grubą warstwą 18-karatowego złota sposobem elektrycznym. Mechanizm w tych zegarkach, prawdziwy szwajcarski. Chód dźwięczny na 18 kamieniach, nakręca się łebkiem raz na 36 godzin. Zegarki te z prawdziwego nowego złota nagrodzone wieloma złotymi medalami i dyplomami uznania za swoją dobroć i trwałość. Cena za № 720 męski lub damski, tylko 7 rb. 50 kop., 2 sztuki 14 rb. 50 kop., 3 sztuki 21 rb. Taki sam męzki № 721—4 rb. 25 kop., 2 szt. 8 rb., 3 sztuki 11 rb. 50 kop. Gwarancya za trwałość i dobroć metalu i prawdziwy chód na 18 lat. Kto tylko zobaczy, pewny będzie, że kosztuje 250 rb. Ceny postawiono możliwie najniższe, ażeby dać możność każdemu nabyć ten zegarek. Wysyła się uregulowane na minuty, po otzymaniu zamówienia, bez zadatku za zaliczeniem pocztowem.

Adres poniższy można wyciąć i nakleić na pocztówkę lub kopertę.

Wiedeń 2/3 Austrya, JAN JAKUBOWIC
Untr-Augartenstr. № 17—10.

Bezpłatnie dołącza się do każdego zegarka: 1) artystyczna nowomodna dewizka; 2) srebrny brelok 84 próby, 2 szkiełka z interesującemi widokami (pięknych kobiet) lub kompas z tegoż metalu; 3) zamszowy woreczek do zegarka. Za opakowanie, przesyłkę i cło 57 kop., na Syberyę 95 kop., z zamówieniami można zwracać się po polsku. List do Austryi kosztuje obowiązkowo nie mniej jak 10 kopiejek, pocztówka 4 kop. 717

Związek Zawodowy Ogrodników Łódzkich

W niedzielę, dnia 20 marca r. b., w **Grand Hotelu** (weranda letnia dla Amatorek i Amatorów) — urządza

Pokaz praktyczny przesadzania roślin pokojowych

od godz. $2^1/_2$ do $5^1/_2$ po południu, w języku polskim i niemieckim. Wejście 20 kop., dla uczącej się młodzieży 10 kop. 730—3—1

Wszyscy jednogłośnie uznali Mydło Nafciane D-ra A. Golcwajga

z marką fabr. **„Słoń"**

nagrodzone złotemi medalami na wystawach w Lublinie i Częstochowie — **za najlepsze!**

Reprezentant na Łódź i okolice:

FRANCISZEK GLUGLA, Łódź, Południowa 28

Telefonu 817. 745—15—1

ŚWIATŁOLECZNICZY i ROENTGENOWSKI GABINET

D^ra S. KANTORA

Specyalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.

Krótka № 4.

Leczenie **promieniami Roentgéna, światłem Finsena i kwarcowem** (choroby skóry i wypadanie włosów), **prądami wysokiego napięcia** (świerzba, hemoroidy). — **Elektroliza** (radykalne usuwanie szpecących włosów). — **Masaż wibracyjny i pneumatyczny** podług prof. Zabłudowskiego (niemoc płciowa). — **Kaustyka** (usuwanie brodawek). — **Endo- i cystoskopia** (oświetlanie organów moczopłciowych). — **Elektryczne świetlne kąpiele i gorące powietrze.**

Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. **Dla pań osobna poczekalnia.** 276r

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica chorób zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

42r0

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.

Specyalne laboratoryum techniczne **do wprawiania sztucznych zębów.**

Specyalność: **plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony,** złote mosty **(sztuczne zęby bez podniebienia)**

Reperacye i przeróbki sztucznych zębów **NA POCZEKANIU.**

Gabinet prywatny lekarza d-ty H. Pruss **znajduje się przy lecznicy.**

Uwaga!! **Ceny bardzo nizkie!** Uwaga!!

Towarzystwo Biur Wywiadowczych

S. KLACZKIN I S^KA

W MOSKWIE

z oddziałami w Łodzi, Warszawie, Rydze, Petersburgu, Kijowie, Odesie i Niższym Nowogrodzie (podczas jarmarku) w połączeniu z renomowanem międzynarodowem biurem wywiadowczem p. f. Lesser & Liman, które utrzymuje w różnych miastach Europy Zachodniej 22 oddziały, poleca swą wypróbowaną organizacyę przy zaciąganiu informacyi i adresów na Królestwo, Cesarstwo i zagranicę. 743—10—1

TILLMANNSOWSKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE

Budowy Konstrukcyi Żelaznych

Pruszków

Stacya Drogi Żel. Warsz-Wied. g. Warszawska.

Fabryka blachy falistej budowa konstrukcyi żelaznych i cynkownia.

Dachy z blachy falistej bez podkonstrukcyi i z podkonstrukcyą.

Żaluzye z blachy stalowej falistej oraz wszelkie do żaluzyi potrzebne materyały.

Kompletne budynki żelazne.

Przedstawiciel: **KAROL SOMYA, Łódź, Piotrkowska 192.** 385-12

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7

powrócił.

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Godziny przyjęć: panowie od g. 9—11 r. i 5—8 po poł., panie 4—5 po poł.; w niedziele i święta 8—12 r. 1463r

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKÓRNE, WŁOSÓW, WENERYCZNE (syfilis) I MOCZOPŁCIOWE (endoskop i cystoskop) I NIEMOCE PŁCIOWE.

Ul. Południowa № 2.

powrócił.

Przyjmuję od godz. 8—1 r. i od 4—8 w., panie od 5—6 po poł. 1420—r—

DR Ignatiew

Specyalista chorób uszu, nosa i gardła

ulica Konstantynowska № 11 m. 5.

Przyjmuje od 11—12 rano i od 5—8 wiecz. codziennie. W niedziele od g. 10—1 w południe. 1054r

Centralna klinika
chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. **Konsultacya bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reparacye sztucznych zębów 50 kop.** Przy klinice znajduje się specyalne laboratoryum do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 536d12

Specyalista chorób skórnych włosów, wenerycznych oraz niemocy płciowej

D^r St. LEWKOWICZ

Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym.

Badanie krwi przy syphilisie.

Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)

Przyjmuje od 9—1 i od 6—8 w., w niedziele od 9—3 Dla pań od 5—6 wiecz 114r

Dr. Zofja Garlicka

mieszka obecnie

Nawrot 1 (Piotrkowska 126) Telefon 10.14.

Chor. kobiece, Akuszerya

9—10 rano, 4—6 po poł. 1997r

Dr. S. SZMITKIND

Srednia № 2.

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Leczenie elektryzacyą i masażem.

Przyjmuje od g. 8—11 rano. od 5—8½ wiecz. 469-r

Specyalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuję codziennie od 8 — 1 w południe i od 4 — 8 wieczorem; w niedziele i święta od 9 — 2 w poł. 149r

Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. B. Rejt,

ulica Srednia № 5.

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.

Syphilis, skórne, wener., choroby dróg moczowych.

Przyjm. od 8—1 rano i od 5—8 w., dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano 746-r

Dr. Jan Caderski

b. asyst. klin. uniwer. warsz.

Akuszerya, choroby chirurgiczne i kobiece

przyjmuje do 10 r. 4—6 po poł.

Ul. Cegielniana 9 m. 4. 580

Dr. Bronisław

Łuczycki

Andrzeja № 5. 650 12

Choroby nerwowe.

Przyjmuje do 10 rano i 5—7 pp.

D^r med. LEYBERG

Krótka № 5.

Choroby weneryczne, moczopłciowe i skórne. 1489r

Dr. med.

Aleksander FABIAN

ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku).

Choroby nerwowe i wewnętrzne.

Do 10 rano i od 4—6½. 2251r

Dr I. LIPSZYC

choroby dzieci.

Przyjmuje od 8—10 i od 4—6 pp.

WSCHODNIA № 45. 294

Dr. Wacław Jasiński

powrócił.

PIOTRKOWSKA 108, II-e piętro. od 4—6.

Choroby dzieci. 2547

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne

Andrzeja 13.

Przyjmuje od 9—10½ rano i od 4 — 8 po poł. W niedziele i święta od g 10—1. 507—d

Dr. med. W. Kotzin

ul. PIOTRKOWSKA 71

Choroby serca i płuc,

przyjmuje od godz. 9½ — 10½ r. i od 4—6 pp. 541r

Doktór

Eugenia Kerer-Gerszuni

CHOROBY KOBIECE I AKUSZERYA

Piotrkowska 121

Przyjmuje od 9 do 11 rano i od 3—5 p. p. 502-r

ZĘBY **sztuczne od 75 k. Plomby od 50 k.** na kauczuku, złocie — bez wyjęcia korzeni. Plombowanie złotem, srebrem, porcelaną. **Wyjmowanie zębów bez bólu.** Przeróbka i reparacye na poczekaniu. Lek.-dent. **S. LIPOWSKI, Piotrkowska 92.** 381r

FRANCUSKIEGO

najłatwiej nauczyć się można u

rodowitych Francuzów

w Instytucie języków nowożytnych D-ra Kummera

Południowa 3 * Piotrkowska 16.

Początek i zapisy codziennie. 735-3

„KOSMOS"

Perfumy, Wody Kolońskie i Mydła Toaletowe krajowych i zagranicznych fabryk, jak również **ŚMIGUSÓWKI** w wielkim wyborze **poleca najtaniej**

Perfumerya „**Kosmos**" **№ 59. PIOTRKOWSKA № 59.**

Dla sklepów rabat fabryczny. 647—7

F. Salski

Majster Mularski

Przedsiębiorstwo budowlane podejmuje się wszelkich robót w zakres budowlany wchodzących.

Nawrot №. 72.

Telefonu № 12—51. 648—6—4

Warszawskie Laboratoryum Chemiczne

poleca:

doskonałe **mydło Tatrzańskie**

do wyboru w 4 zapachach: róża, konwalia, fiołek, wrzos.

Cena kawałka 20 kop.

Znakomitą wodę kolońską

„dla Znawców"

Cena butelki 1 rb.

Mydła toaletowe: „WRZOS POLSKI" i „FIOŁEK MAZOWIECKI" o trwałym i miłym zapachu.

451—13—7

Rada
Towarzystwa Wzajemnego Kredytu
w Zgierzu

podaje do wiadomości pp. członków, że w czwartek, 24-go marca r. b., o godz. 3-ej po południu, odbędzie się w lokalu Zgierskiej Szkoły Handlowej

Ogólne Zebranie

którego porządek dzienny obejmuje:

1. Wybór przewodniczącego;
2. Zatwierdzenie bilansu oraz podział zysków za rok 1909;
3. Wybór jednego członka Zarządu, trzech członków Rady, oraz 3-ch członków Komisyi Rewizyjnej i ich zastępców;
4. Upoważnienie Zarządu do nabycia akcyi Banku Spółdzielczego;
5. Kwestya przystąpienia do centralnego Banku Towarzystw Wzajemnego Kredytu;
6. Zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1910 r.;
7. Wnioski członków. 702—4

MLEKO MASŁO

w wyborowych gatunkach, sprzedaż hurtowa, dostarcza dwa razy dziennie świeże

MLECZARNIA dóbr **„Paprotnia i Walewice"**

PRZEJAZD № 52

i FILIA: **Piotrkowska № 141.** 667—3

Fosfatyna Faliera

przyjemny pokarm najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości.

Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach.

Ostrzegamy przed naśladownictwami. 4?8-8-7

Dwór wiejski

składający się z 11-tu pokojów, przy dużym ogrodzie, stawach i lesie — **jest do nabycia** na cały rok lub tylko lato, całkowicie lub częściowo. Odległość od Sieradza szosą 6 wiorst. Bliższa wiadomość: Wn. Sędzia Białecki Dębołęka, p. Sieradz. 663 3 3

PROSIMY
nie zapomnieć

oddać nam dzisiaj do prania bieliznę, jako to: kołnierze, mankiety, półkoszulki, koszule dzienne i t. p., gdyż tylko w naszym zakładzie mogą być wyprane starannie ku zupełnemu zadowoleniu Sz. Klijenteli.

Pralnia

modno-hygieniczna

„PROGRES"

Spacerowa № 40

Najlepsza pralnia w miejscu.

Agentura: Ryszard Lass, Główna 24. 563 4

Około stacyi kolei Fabrycznej **zaginął planik** na budowę domu, sporządzony w Wilnie. Łaskawy znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem 3 rubli na Piotrkowską 9, magazyn obuwia. 728—3—2

Dwa place

pomiędzy Rokicińską a Nawrot są do sprzedania. Informować się: „Promień", Piotrkowska 81 689—3—3

Ból głowy i Migrenę natychmiast usuwa

Migreno-Nervosin

Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Żądać w aptekach i skł. aptecz. tylko **oryginalnych** proszków po **10 k.** szt. — Pudełko **1.20** k. Główn. skł. Tow. Akc. L. Spiess i Syn 2761r100

Wągry — Dwór mieszczący się na wzgórzu w ogrodzie owocowym i dzikim, dwa stawy zarybione, las i rzeka o 1 wiorstę drogi — od Rogowa 3 wiorsty, od Koluszek 4 wiorsty — jest do sprzedania. Bliższa wiadomość: ul. Kątna 56 m. 12. 659

EGZYSTUJĄCA OD LAT 17 W ŁODZI

Pracownia haftów

i ZNACZENIA BIELIZNY

D. Mazurkiewiczowej

Przejazd 12 m. 14,

w podwórzu, w oficynie II piętro

przyjmuje wszelkie roboty w zakres haftu wchodzące, wykonywa takowe starannie, na czas oznaczony, po możliwie niskich cenach.

Przyjmuje się uczenice.

w OFICYNIE 2-gie PIĘTRO. w OFICYNIE 2-gie PIĘTRO.

Ulica PRZEJAZD № 12.

Kursy Buchalteryjne i Języków Nowożytnych
J. MANTINBANDA

w Łodzi, Dzielna 22.

Wykłady języków: **rosyjskiego, polskiego i angielskiego** rozpoczynają się w tych dniach.

Zapisy do nowej grupy przyjmuje **kancelarya kursów** codziennie od 7—9 wieczorem. 541—d-4

Wielki wybór.

Uczniowskie garniturki

z trwałego sukna od rb. 4.35

Dziecinne garniturki

z wełnianego szewiotu od rb. 2.75
z granatowego szewiotu „ „ 3.—

Paltociki dziecinne

z granatowego szewiotu od rb. 5.25

Sukieneczki dla dziewczynek

z granatowego szewiotu rb. 5.75
z deseniowego materyału „ 5.50

Paltociki dla dziewczynek

z angielsk. deseniow. mater. rb. 4.75
z granatowego szewiotu „ 6.25

SCHMECHEL i ROSNER

Łódź, Piotrkowska 100. 741

Zgromadzenie Fryzyerów.

Starszy Zgromadzenia Cechu Fryzyerów zawiadamia pp. majstrów, jak również ich współpracowników, aby zgłaszano się w poszukiwaniu pracy do starszego majstra p. Borkowskiego, ulica Nawrot № 39, w dniach 1-ym i 15-ym każdego miesiąca, od godz. 2-ej do 4-ej po poł. 674—3—3

Zarząd Stowarzyszenia pracowników Notaryatu w Łodzi

ma zaszczyt zawiadomić pp. Stowarzyszonych, że zwyczajne ogólne zebranie członków Stowarzyszenia odbędzie się w dniu 18 marca roku bież. o godz. 8-ej wieczorem w lokalu przy Nowym Rynku № 6. Porządek zebrania: 1) Wybór przewodniczącego, 2) Sprawozdanie kasowe za rok ubiegły, 3) Wybór Zarządu i Komisyi rewizyjnej i 5) Wnioski członków. W razie nieprzybycia dostatecznej liczby członków, ogólne zebranie odbędzie się nieodwołalnie w terminie powtórnym dnia 1-go kwietnia r. b. 727—2—1

Redaktor odpowiedzialny **St. Łąpiński.** W tłoczni „Rozwoju", Przejazd № 8. Wydawca **W. Czajewski.**